

TULKOJUMS

Source: <http://www.likumi.lv/doc.php?id=46428>

Eiropas konvencija par spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanu Strasbūra

26.XI.1987

Šo Konvenciju parakstījušās Eiropas Padomes dalībvalstis,

Ņemot vērā Cilvēktiesību un Pamatbrīvību aizsardzības konvencijas noteikumus;

Atgādinot, ka saskaņā ar iepriekšminētās konvencijas 3.pantu "neviens nedrīkst tikt pakļauts spīdzināšanai vai necilvēcīgai vai pazemojošai rīcībai vai sodam";

Atzīmējot, ka ar minēto konvenciju noteiktais mehānisms darbojas attiecībā uz personām, kuras apgalvo, ka viņas ir konvencijas 3.panta noteikumu pārkāpumu upuri;

Būdamas pārliecinātas, ka to personu, kurām ir atņemta brīvība, aizsardzības pret spīdzināšanu un necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodu varētu tikt pastiprināta nevis ar tiesas, bet preventīva rakstura līdzekļiem, kuru pamatā būtu šo personu apmeklēšana brīvības atņemšanas vietās;

Ir vienojušās par sekojošo:

I NODAĻA

1.pants

Tiek nodibināta Eiropas Komiteja spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai (tālāk tekstā "Komiteja"). Komitejai veicot apmeklējumus ir jāpārbauda izturēšanās pret personām, kurām ir atņemta brīvība, lai nepieciešamības gadījumā pastiprinātu šādu personu aizsardzību pret spīdzināšanu un pret necilvēcīgu vai pazemojošu rīcību vai sodu.

2.pants

Katrai Pusei, saskaņā ar šo Konvenciju, ir pienākums atļaut apmeklējumus uz jebkuru tās jurisdikcijā esošu vietu, kurā atrodas personas, kam valsts pārvaldes iestāde ir atņēmusi brīvību.

3.pants

Komitejai un kompetentām attiecīgās Puses valsts varas iestādēm ir savstarpēji jāsadarbojas piemērojot šīs Konvencijas normas.

II NODAĻA

4.pants

1. Komitejas sastāvā esošo locekļu skaits atbilst Konvencijas dalībvalstu skaitam.
2. Komitejas locekļus izvēlas no personām ar visaugstāko morālo stāju, atzītu kompetenci cilvēktiesību jomā vai ar profesionālu pieredzi jomās, kuras regulē šī Konvencija.
3. No katras valsts Komitejā nedrīkst būt pa diviem locekļiem.
4. Komitejas locekļi darbojas individuāli, neatkarīgi un objektīvi, un viņiem ir jābūt spējīgiem efektīvi darboties Komitejā.

5.pants

1. Komitejas locekļus ievēl Eiropas Padomes Ministru Komiteja ar absolūtu balsu vairākumu no kandidātu saraksta, kuru sastāda Eiropas Padomes Konsultatīvās Asamblejas birojs; katras Puses valsts delegācijai Konsultatīvajā Asamblejā ir jāizvirza trīs kandidāti, no kuriem vismaz diviem ir jābūt tās pilsoņiem.

Gadījumā, ja Komitejā jāievēl loceklis no valsts, kura nav Eiropas Padomes dalībvalsts, Konsultatīvās Asamblejas Birojam jāaicina šīs valsts Parlaments izvirzīt trīs kandidātus, no kuriem vismaz diviem ir jābūt tās pilsoņiem. Vēlēšanām Ministru Komitejā ir jānotiek pēc sarunām ar attiecīgo Pusi.

2. Tāda pati procedūra tiek piemērota aizpildot atbrīvojušās Komitejas locekļu vietas.
3. Komitejas locekļus ievēl uz četriem gadiem. Viņi var tikt atkārtoti ievēlēti divas reizes. Tomēr, no tiem Komitejas locekļiem, kuri tika ievēlēti pirmajās vēlēšanās, divu locekļu pilnvaru termiņš beidzas pēc diviem gadiem. Locekļus, kuru darbības termiņš beidzas pēc sākotnējiem diviem gadiem, izvēlas Eiropas Padomes Ģenerālsēkretārs izlozes ceļā, uzreiz pēc pirmo vēlēšanu beigām.
4. Lai iespēju robežās nodrošinātu, ka puse no Komitejas locekļu sastāva nomainās ik pēc diviem gadiem, Ministru Komiteja pirms uzsāk nākošās vēlēšanas var nolemt, ka pilnvaru termiņš vai termiņi vienam vai vairākiem ievēlamajiem locekļiem var būt četri gadi, bet tas nedrīkst būt ilgāks par sešiem un īsāks par diviem gadiem.

5. Gadījumos par vairāk nekā vienu pilnvaru laiku un, kad Ministru Komiteja piemēro šī panta 4.daļu, pilnvaru termiņus noskaidro ar izlozes palīdzību, ko veic Ģenerālsēkretārs tūlīt pēc locekļu ievēlēšanas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.11.1993. protokolu Nr.1 un ptotokolu Nr.2)

6.pants

1. Komitejas sanāksmes ir slēgtas. Kvorums ir vienāds ar Komitejas locekļu vairākumu. Komitejas lēmumi tiek pieņemti ar klātesošo Komitejas locekļu balsu vairākumu, saskaņā ar 10.panta 2.daļas noteikumiem.

2. Komiteja pati nosaka savu darba kārtību.

3. Eiropas Padomes Ģenerālsēkretārs nodrošina Komitejas sekretariāta darbību.

III NODAĻA

7.pants

1. Komiteja organizē apmeklējumus uz 2.pantā minētajām vietām. Komiteja organizē periodiskus apmeklējumus, un, vadoties no apstākļiem, var organizēt arī citus apmeklējumus.

2. Parasti apmeklējumus veic vismaz divi Komitejas locekļi. Nepieciešamības gadījumā Komitejai palīdzību var sniegt eksperti un tulki.

8.pants

1. Komitejai ir jāpaziņo attiecīgās Puses valdībai par nodomu veikt apmeklējumu. Pēc šāda paziņojuma, tā jebkurā laikā var apmeklēt jebkuru no 2.pantā minētajām vietām.

2. Lai Komiteja veiktu savu uzdevumu, Pusei ir jānodrošina sekojošais:

a. iekļūšana tās teritorijā un tiesības tajā pārvietoties bez ierobežojumiem;

b. pilnīga informācija par brīvības atņemšanas vietām;

c. neierobežota iekļūšana jebkurā brīvības atņemšanas vietā un tiesības tajā pārvietoties bez ierobežojumiem;

d. cita informācija, kura ir pieejama Pusei un nepieciešama Komitejai tās uzdevumu veikšanai. Lūdzot šādu informāciju, Komitejai jāņem vērā spēkā esošie nacionālie likumi un profesionālās ētikas normas.

3. Komitejai ir tiesības uz konfidenciāla rakstura pārrunām ar personām, kurām ir atņemta brīvība.

4. Komitejai ir tiesības brīvi sazināties ar jebkuru personu, kura pēc Komitejas uzskata var sniegt tai vajadzīgo informāciju.

5. Nepieciešamības gadījumā Komitejai ir tiesības nekavējoties darīt zināmus savus konstatējumus attiecīgās Puses kompetentām valsts varas iestādēm.

9.pants

1. Izņēmuma gadījumā, attiecīgās Puses kompetentās valsts varas iestādes var iebilst pret Komitejas piedāvāto apmeklējuma laiku un vietu. Iebildumi var tikt pamatoti tikai ar valsts aizsardzību, sabiedrisko drošību, nopietnām nekārtībām brīvības atņemšanas vietās, personas veselības stāvoklis vai, kad sakarā ar smagu noziegumu tiek veikta neatliekama neatliekama pratināšana.

2. Pēc iebildumu saņemšanas, Komitejai un Pusei nekavējoties jāuzsāk sarunas, lai noskaidrotu situāciju un panāktu vienošanos par pasākumiem, kuri dotu iespēju Komitejai savlaicīgi veikt tās funkcijas. Šādi pasākumi varētu nozīmēt jebkuras personas, kuru Komiteja ir izvēlējusies apmeklēt, pārvietošanu uz citu vietu. Līdz apmeklējumam Puse nodrošina Komiteju ar informāciju par jebkuru to interesējošo personu.

10.pants

1. Pēc katra apmeklējuma Komitejai jāraksta ziņojums par apmeklējuma laikā konstatētiem faktiem, ņemot vērā attiecīgās puses iesniegtās piezīmes. Komiteja nosūta Pusei ziņojumu, ietverot tajā rekomendācijas, kuras tā uzskata par nepieciešamām. Ja nepieciešams, Komiteja var konsultēties ar Pusi, lai ierosinātu uzlabot personu aizsardzību, kurām ir atņemta brīvība.

2. Ja Puse nesadarbojas vai atsakās uzlabot situāciju saskaņā ar Komitejas rekomendācijām, Komitejai, pēc Puses viedokļa uzklauššanas, ir tiesības ar tās locekļu divu trešdaļu balsu vairākumu savus konstatējumus attiecīgajā jautājumā paziņot publiski.

11.pants

1. Informācija, kuru apmeklējuma laikā apkopojusi Komiteja, ziņojums un sarunas ar attiecīgo Pusi ir konfidenciālas.

2. Komiteja publicē savu ziņojumu, pievienojot tam attiecīgās Puses komentārus, kad vien Puse lūdz to darīt.

3. Tomēr, nekādi personu raksturojoši dati nav publicējami bez attiecīgās personas piekrišanas.

12.pants

Saskaņā 11.panta konfidencialitātes noteikumiem, Komitejai katru gadu par tās darbību jāiesniedz Ministru Komitejai vispārējs ziņojums, kurš jānosūta uz Konsultatīvo Asambleju un uz jebkuru valsti, kura nav Eiropas Padomes dalībvalsts, bet kura ir Konvencijas dalībvalsts un jāpaziņo sabiedrībai.

(04.11.1993. protokola Nr.1 redakcijā)

13.pants

Savu pilnvaru laikā, kā arī tām beidzoties, Komitejas locekļiem, ekspertiem un citām personām, kas asistē Komitejai, ir jāsauglabā konfidencialitāte par faktiem vai informāciju, kas viņiem ir kļuvusi zināma, veicot savus pienākumus.

14.pants

1. Personu, kuras asistē Komitejai, vārdi jānorāda paziņojumā saskaņā ar 8.panta 1.daļu.

2. Eksperti darbojas saskaņā ar instrukcijām un Komitejas pilnvarām. Viņiem nepieciešamas īpašas zināšanas un pieredze jomās, kuras regulē šī Konvencija, un viņiem jāievēro tādi paši neatkarīguma, objektivitātes un pieejamības principi kā Komitejas locekļiem.

3. Izņēmuma kārtā, Puse var paziņot, ka vietas apmeklējumā, kura ir tās jurisdikcijā, nav atļauts piedalīties ekspertam vai citai personai, kura asistē Komitejai.

IV NODAĻA

15.pants

Katra Puse informē Komiteju par valsts varas iestādes nosaukumu un adresi, kuras kompetencē ir saņemt valdībai adresētus paziņojumus, un par jebkuru Puses nozīmētu kontaktpersonu.

16.pants

7.panta 2.daļā minēto Komitejas locekļu un ekspertu privilēģijas un imunitātes ir noteiktas šīs Konvencijas pielikumā.

17.pants

1. Šī Konvencija neietekmē nacionālos likumus vai jebkurus starptautiskos līgumus, kuri personām, kurām ir atņemta brīvība paredz lielāku aizsardzību.
2. Nekas šajā Konvencijā nav jāiztulko kā tāds, kas ierobežo vai pasliktina ar Eiropas Cilvēktiesību Konvenciju izveidoto institūciju darbību vai pienākumus, kurus Puses ir uzņēmušās saskaņā ar iepriekšminēto Konvenciju.
3. Komitejai nav jāapmeklē vietas, kuras saskaņā ar 1949.gada 12.augusta Ženēvas Konvencijām un 1977.gada 8.jūnija Papildprotokoliem pie tām, regulāri un efektīvi apmeklē aizsargājošo institūciju pārstāvji vai Starptautiskā Sarkanā Krusta Komiteja.

V NODAĻA

18.pants

1. Šī Konvencija ir atvērta parakstīšanai Eiropas Padomes dalībvalstīm. Tā ir jāratificē, jāpieņem vai jāapstiprina. Ratifikācijas, pieņemšanas un apstiprināšanas dokumenti jānodod glabāšanā Eiropas Padomes Ģenerālsekretāram.
2. Eiropas Padomes Ministru Komiteja var uzaicināt jebkuru valsti, kura nav Eiropas Padomes dalībvalsts, pievienoties Konvencijai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.11.1993. protokolu Nr.1)

19.pants

1. Konvencija stājas spēkā ceturrtā mēneša pirmajā dienā no dienas, kad septiņas Eiropas Padomes dalībvalstis ir vienprātīgi izteikušas piekrišanu pildīt Konvenciju saskaņā ar 18.panta nosacījumiem.
2. Attiecībā uz jebkuru Eiropas Padomes valsti, kura vēlāk izteikusi savu vēlmi pievienoties Konvencijai, tā stājas spēkā ceturrtā mēneša pirmajā dienā no dienas, kad šī valsts ir iesniegusi ratifikācijas, piekrišanas, apstiprināšanas vai pievienošanās dokumentu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.11.1993. protokolu Nr.1)

20.pants

1. Katra valsts parakstot šo Konvenciju vai iesniedzot ratifikācijas, piekrišanas, apstiprināšanas vai pievienošanās dokumentu, var norādīt teritoriju vai teritorijas, uz kurām šī Konvencija attiecas.
2. Katra valsts, jebkurā brīdī var ar Eiropas Padomes Ģenerālsekretāram adresētu paziņojumu paplašināt šīs Konvencijas darbību uz jebkuru citu paziņojumā norādītu

teritoriju. Attiecībā uz šo teritoriju Konvencija stājas spēkā ceturtdā mēneša pirmajā dienā no dienas, kad paziņojumu saņēmis Ģenerālsēkretārs.

3. Katrs paziņojums, kas sastādīts saskaņā ar šī panta 1.un 2.daļu attiecībā uz jebkuru paziņojumā norādītu teritoriju, var tikt anulēts, nosūtot Ģenerālsēkretāram adresētu paziņojumu. Šāds anulējums stājas spēkā ceturtdā mēneša pirmajā dienā no dienas, kad paziņojumu saņēmis Ģenerālsēkretārs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.11.1993. protokolu Nr.1)

21.pants

Attiecībā uz Konvencijas noteikumiem nevar tikt izdarīti nekādi iebildumi.

22.pants

1. Jebkura Puse šo Konvenciju var denonsēt jebkurā laikā ar paziņojumu, kurš adresēts Eiropas Padomes Ģenerālsēkretāram.

2. Šāda denonsācija stājas spēkā trīspadsmitā mēneša pirmajā dienā no datuma, kurā Ģenerālsēkretārs saņēmis paziņojumu.

23.pants

Eiropas Padomes Ģenerālsēkretārs paziņo Eiropas Padomes dalībvalstīm un jebkurai valstij, kura nav Eiropas Padomes dalībvalsts, bet ir šīs Konvencijas dalībvalsts par:

a. katru parakstīšanu;

b. katru dokumentu, kas tiek iesniegts par ratifikāciju, pieņemšanu, apstiprināšanu vai pievienošanu;

c. katru termiņu, kad šī Konvencija stājas spēkā saskaņā ar 19. un 20.pantu;

d. jebkuru citu aktu, paziņojumu vai korespondenci, kas attiecas uz šo Konvenciju, izņemot par darbībām, kuras veiktas saskaņā ar 8. un 10.pantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar 04.11.1993. protokolu Nr.1)

Apliecinot iepriekšminēto, apakšā parakstījušās, un attiecīgi uz to pilnvarotas, personas ir parakstījušas šo Konvenciju.

Parakstīta Strasbūrā 1987.gada 26.novembrī, angļu un franču valodā, abi teksti ir vienlīdz autentiski, vienā eksemplārā, kurš tiek nodots glabāšanā Eiropas Padomes arhīvos. Eiropas Padomes Ģenerālsēkretārs nosūta apliecinātas kopijas visām Eiropas Padomes dalībvalstīm.

Pielikums

Privilēģijas un imunitātes (16.pants.)

1. Pielikuma atsauksmes attiecībā uz Komitejas locekļiem ir jāuzskata arī par atsauksmēm uz 7.panta 2.daļā minētajiem ekspertiem.
  2. Komitejas locekļiem, veicot savas funkcijas, kā arī apmeklējumu laikā ir sekojošas privilēģijas un imunitātes:
    - a. imunitāte pret arestēšanu vai aizturēšanu vai personīgās bagāžas apķīlāšanu, imunitāte attiecībā uz viņu teikto un rakstīto un visām darbībām, ko tie ir veikuši kā amatpersonas, imunitāti pret jebkāda veida tiesas procesu;
    - b. atbrīvojums no jebkādiem ierobežojumiem, kas varētu būt vērsti pret viņu pārvietošanās brīvību izbraucot no viņu dzīvesvietas valsts un atgriežoties tajā, un, ie braucot un izbraucot no valsts, kurā viņi veic savas funkcijas, un atbrīvojumu no ārvalstnieku reģistrācijas valstī, kuru viņi apmeklē vai caur kuru viņi brauc, lai veiktu savas funkcijas.
  3. Braucienu laikā, lai veiktu savas funkcijas, Komitejas locekļiem muitas un valūtas kontroles jautājumos jāgarantē:
    - a. viņu pašu valdībai - tādi atvieglojumi, kādi tiek piešķirti augstākstāvošām valsts amatpersonām, kuras dodas uz ārvalstīm īslaicīgā oficiālā vizītē;
    - b. citu Pušu valdībām - tādi atvieglojumi, kādi tiek piešķirti ārvalstu valdību pārstāvjiem, kuri atrodas īslaicīgā oficiālā vizītē.
  4. Komitejas dokumentiem un tiem pielīdzinātai korespondencei tiktāl, cik tā attiecas uz Komitejas darbību, jābūt neaizskaramai.
- Komitejas oficiālā sarakste un citi sakari nedrīkst tikt aizkavēti vai pakļauta cenzūrai.
5. Lai Komitejas locekļiem garantētu pilnīgu runas brīvību un pilnīgu neatkarību veicot viņu pienākumus, ir jāparedz imunitāte pret jebkāda veida saukšanu pie atbildības attiecībā uz viņu teikto vai rakstīto un darīto, veicot savus pienākumus, neskatoties uz to, ka attiecīgās personas vairs nav iesaistītas šādu pienākumu veikšanā.
  6. Privilēģijas un imunitātes tiek piešķirtas Komitejas locekļiem nevis viņu personīgo labumu dēļ, bet, lai nodrošinātu viņu funkciju neatkarīgu veikšanu. Vienīgi Komitejai ir tiesības atņemt tās locekļiem imunitāti; tai ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums atņemt imunitāti kādam no tās locekļiem tajos gadījumos, kad, saskaņā ar Komitejas viedokli, imunitāte varētu traucēt taisnīgumam, un, atņemot to, netiktu kaitēts mērķim, kura dēļ imunitāte ir piešķirta.